

Nr 69.

Av herrar **Senander** och **Holmberg**, *angående upphävande av beslut om införande av s. k. pensioneringsperioder för personal i civil statstjänst.*

1951 års riksdag beslutade som bekant, att s. k. pensioneringsperioder skulle införas för personal i civil statstjänst. Detta innebar rätt för statstjänare att kvarstå i tjänst sedan den undre pensioneringsgränsen uppnåtts. Det skulle vara befattningshavarnas sak att själva avgöra, huruvida de ville kvarstå i tjänst eller avgå då de uppnått den tidigare gällande pensionsåldern.

Motiveringen var huvudsakligen av arbetsmarknadspolitisk art. Vid tidpunkten för beslutet rådde brist på arbetskraft. Den dåliga betalningen i statstjänst åstadkom stora rekryteringsvärigheter. Åtskilliga befattningshavare lämnade statstjänsten och sökte sig till mera lönande verksamhetsområden. I stället för att beträda den naturliga vägen att göra lönerna i statstjänst någorlunda konkurrenskraftiga med lönerna i den allmänna arbetsmarknaden sökte man komma över svårigheterna genom att föreslå ett kvarhållande av den äldre arbetskraften utöver fastställd pensionsålder, givetvis i medvetande om att de låga pensionerna skulle fresta till kvarstående i tjänst.

Den kommunistiska gruppen yrkade i motion 612 i andra kammaren avslag på propositionen i frågan. Därvid åberopades såväl principiella som praktiska skäl mot anordningen. Den principiella invändningen bestod däri, att statstjänarorganisationerna sedan gammalt fört en oavbruten kamp för en sänkning av pensionsåldrarna och rest motstånd mot ett kvarstående i tjänst utöver pensionsåldern. Ur praktisk synpunkt var förslaget förkastligt därför att det försämrade de redan förut dåliga befodringsmöjligheterna för den yngre personalen, varjämte såväl statsverket som allmänheten kunde utsättas för vissa risker (exempelvis vid trafikföretagen genom minskad säkerhet) på grund av ett förlängt utnyttjande av den äldre arbetskraften.

Slutligen anfördes gentemot de arbetsmarknadspolitiska motiven att ett omslag i konjunkturerna med riklig tillgång på arbetskraft skulle föra till det resultatet, att den yngre arbetskraften ställdes på gatan medan äldre pensionsmässiga befattningshavare kvarstod i tjänst.

Denna situation har nu inträtt. Redan har avskedanden skett vid S. J., och nya sådana planeras. De företas under namn av "rationalisering", vilket emellertid inte förändrar det faktum, att arbetslöshet inträder. Det är frestande att här närmare gå in på en analys av vad man vid S. J. betecknar som rationalisering, men det kan lämpligen anstå till ett annat tillfälle. Så

mycket bör dock sägas, att "rationaliseringen" vid S. J. innebär ökad hets i arbetet och en avsevärd nedprutning av säkerhetskraven i trafiken.

Även vid andra statsverk planeras indragningar och permitteringar, bland annat vid telegrafverket, som förutser att på grund av minskade investeringsanslag avskeda cirka 400 man.

Detta hotfulla läge inom statens egna verk bör utgöra det starkaste skäl till en omprövning av beslutet beträffande pensioneringsperioder för statspersonalen. Det kan inte vara förenligt med statens intressen att låta den unga arbetskraften drivas ut i arbetslöshet medan pensionsberättigade äldre befattningshavare kvarstår i tjänst.

Med hänvisning till vad som här anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta upphäva sitt den 16 maj 1951 fattade beslut om införande av s. k. pensioneringsperioder för personal i civil statstjänst och att de fasta pensionsåldrar, som bestod före nämnda beslut, skall gälla.

Stockholm den 20 januari 1954.

Knut Senander.

Helmer Holmberg.
